

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/654/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3612206629
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3612206629.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO 35 724 803, v konaní zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO 36 613 843 proti odporcovi V. W., štátnemu občanovi A. republiky, bytom K., M. XXX/X, v konaní zastúpenému JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom Lučenec, J. Kráľa 5/A, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Prešov, Nám. legionárov 5, IČO 42 176 778, v konaní zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom Lučenec, J. Kráľa 5/A, o zaplatenie 4359,34 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Partizánske č.k. 5C/151/2012-79 zo dňa 16. mája 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa a vo výroku o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka na strane odporcu **p o t v r d z u j e .**

Vo výroku o náhrade trov konania odporcu rozsudok súdu prvého stupňa **m e n í tak**, že odporcovi s a náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

Odporcovi s a náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

Navrhovateľ **j e p o v i n n ý** zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov odvolacieho konania v sume 202,86 eur k rukám JUDr. Andreja Cifru, advokáta, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, ktorý sa domáhal od odporcu zaplatenia 4359,34 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 2989,48 eur od 24.09.2009 do zaplatenia a náhrady trov konania titulom zmluvy o úvere č. 1003726485 zo dňa 28.05.2008. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť zaplatiť odporcovi náhradu trov konania v sume 416,06 € eur rukám právneho zástupcu odporcu JUDr. Andreja Cifru, advokáta so sídlom ul. Janka Kráľa 5/A Lučenec a povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania v sume 551,32 € k rukám právneho zástupcu vedľajšieho účastníka na strane odporcu JUDr. Andreja Cifru, advokáta so sídlom ul. Janka Kráľa 5/A Lučenec. Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil súd prvého stupňa výsledkami vykonaného dokazovania, ktoré posúdil podľa § 266 ods. 5, § 388 ods. 1, § 392 ods. 2, § 397, § 400 a § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 a 2 prvá veta, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka a uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že právny predchodca navrhovateľa GE Money, a.s. a odporca uzavreli zmluvu o úvere č. 1003726485 zo dňa 28.05.2008, v ktorej sa dohodli na poskytnutí úveru v sume 95.000,- Sk (3153,42 eur), ktorý sa odporca

zaviazal splácať v 72 splátkach v sume 2048,- Sk (67,98 eur) mesačne splatných vždy k 28. dňu v mesiaci so splatnosťou prvej splátky dňa 28.06.2008. Odporca úver nesplácal riadne a včas. Po postúpení predmetnej pohľadávky zo zmluvy o úvere podal navrhovateľ návrh na začatie konania dňa 30.10.2012. Z dokazovania ďalej vyplynulo, že odporca nesplácal úver riadne a včas, podľa platobnej histórie úveru zaplatil poslednú časť splátky dňa 10.02.2009, pričom posledná splátka bola splatná dňa 28.02.2009. Odporca a vedľajší účastník na jeho strane vzniesli námietku premlčania, ktorú odôvodnili v podstate tým, že k zosplateniu celej dlžnej sumy došlo najneskôr dňom 08.04.2009 (položka platobnej histórie o zrieknutí sa budúceho poplatku za vedenie účtu zo dňa 08.04.2009), žaloba bola podaná na súde dňa 30.10.2012. Túto námietku premlčania posúdil súd ako dôvodnú. Predmetom konania bol záväzok odporcu, ktorý vznikol zo zmluvy o úvere. I keď zmluva o úvere predstavuje tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka), predmetná zmluva je súčasne spotrebiteľskou zmluvou a na odporcu je potrebné hľadieť ako na spotrebiteľa, pretože pri jej uzavieraní nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, teda na právny vzťah založený zmluvou o úvere je potrebné aplikovať aj príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka) a to cez odkaz podľa ustanovenia § 1 ods. 2 druhá veta Obchodného zákonníka. Na tento právny vzťah je potrebné aplikovať aj ustanovenia Občianskeho zákonníka, ak je to pre spotrebiteľa priaznivejšie. Pre odporcu ako spotrebiteľa je nepochybne výhodnejšia právna úprava premlčania podľa Občianskeho zákonníka, pretože zakotvuje kratšiu (trojročnú) premlčaciu dobu oproti úprave premlčania v Obchodnom zákonníku. Záver o aplikácii ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní na prejednávajúcu vec plynie podľa názoru súdu z ustanovenia § 266 ods. 5 Obchodného zákonníka ako aj z ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré ukladá na právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ, aplikovať tie ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú pre spotrebiteľa priaznivejšie. Z hľadiska prejednávanej veci posledná splátka poskytnutého úveru bola splatná dňa 28.02.2009. Od tohto dňa začala plynúť premlčacia doba na uplatnenie dlžnej sumy na súde (§ 392 ods. 2 Obchodného zákonníka) v trvaní troch rokov (§ 101 Občianskeho zákonníka), ktorá márne uplynula dňa 28.02.2012. Postúpenie pohľadávky zo spornej zmluvy o úvere na navrhovateľa v priebehu plynutia premlčacej doby nemalo na jej plynutie žiadny vplyv (§ 400 Obchodného zákonníka). Preto keď konanie v prejednávanej veci začalo dňa 30.10.2012 doručením návrhu na súd (§ 82 ods. 1 O.s.p.), bolo to až po uplynutí premlčacej doby na uplatnenie tohto nároku. Námietka premlčania bola teda vznesená dôvodne, súd na ňu pri rozhodovaní prihliadal (§ 388 ods. 1 Obchodného zákonníka) a návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol. Pri posudzovaní dôvodnosti vznesenej námietky premlčania neprihliadal súd na predloženú dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 25.01.2010. Predmetná dohoda podľa názoru súdu nepochybne zhoršuje postavenie odporcu ako spotrebiteľa, a to bez nepochybného dôkazu, že uzavrieť ju bolo skutočnou vôľou odporcu ako spotrebiteľa a že tento bol o právnych následkoch uzavretia dohody zo strany navrhovateľa oboznámený. Podľa názoru súdu v tomto smere neobstojí skutočnosť, že text dohody obsahuje zmienku o vedomosti odporcu o premlčaní dlhu, ktorý je však "skrytý" v ďalších ustanoveniach v navrhovateľom vopred pripravenom formulári o uznaní dlhu, ktorého obsah nemohol odporca vopred ovplyvniť. Takúto dohodu je preto podľa názoru súdu potrebné vnímať ako neplatnú, pretože je podľa názoru súdu v rozpore s dobrými mravmi nakoľko nepochybne výrazne zhoršuje postavenie odporcu ako spotrebiteľa vo vzťahu k navrhovateľovi, jej uzavretie je výlučne v záujme navrhovateľa, ktorý jej uzavretie dosiahol v rozpore s ustanoveniami o ochrane odporcu ako spotrebiteľa. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnému odporcovi ako aj vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane priznal náhradu trov za právne zastúpenie.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ. Podľa neho súd prvého stupňa danú vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Odporca uzatvoril s navrhovateľom dňa 25.1.2010 dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach. Obsahom tejto dohody je uznanie práva navrhovateľa zo strany odporcu, ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku, pričom právnym následkom uznania práva je prerušenie plynutia premlčacej doby v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na to, aby nastali právne účinky spojené s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu, keďže uznanie práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka nemožno stotožňovať s inštitútom uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka, čo potvrdzujú aj odlišné právne dôsledky, ktoré s nimi zákon spája. Predmetná dohoda pritom neobsahuje zložité ani zavádzajúce právne formulácie. Text dohody nie je tak rozsiahly, aby sa s ním odporca nemal možnosť oboznámiť a okrem toho odporca

podpisoval dohodu vo svojom bydlisku, kde mal možnosť v pokoji si ju prečítať. Podpis dohody je preto slobodným prejavom vôle odporcu, ktorý si je vedomý svojho záväzku. Postupom súdu prvého stupňa došlo k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov a k neprimeranej ochrane odporcu ako spotrebiteľa, ktorá vedie až k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie jeho povinností. Konanie odporcu, ktorý neuhradil svoj záväzok, nemožno považovať za morálne a čestné, a preto by mu nemala byť poskytnutá zo strany súdu ochrana. Ďalej navrhovateľ namietal, že súd prvého stupňa v otázke premlčania aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. V danom prípade ide podľa neho o zmluvu o úvere, teda tzv. absolútny obchod a preto bez ohľadu na povahu účastníkov sa záväzkové vzťahy z tejto zmluvy spravujú Obchodným zákonníkom. Posúdením námietky premlčania podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka sa pritom dospeje k záveru, že právo navrhovateľa premlčané nie je. Nakoniec navrhovateľ vyslovil aj nesúhlas s priznaním náhrady trov právneho zastúpenia odporcovi ako aj vedľajšiemu účastníkovi. Vedľajší účastník ako združenie na ochranu spotrebiteľov, musí byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc v súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Trovy vynaložené na jeho právne zastúpenie v súdnom konaní sú teda neúčelné. Neúčelnosť týchto trov vidí navrhovateľ aj v tom, že v procesné podania vedľajšieho účastníka sa nadbytočne opakujú a neuvádzajú nové, procesne významné skutočnosti. Pokiaľ ide o náhradu trov konania odporcu, poukázal navrhovateľ na to, že odporca si právneho zástupcu zvolil až po tom, čo do konania na jeho stranu vstúpil vedľajší účastník zastúpený tým istým advokátom. Vyjadrenia odporcu a vedľajšieho účastníka, ktorí sú zastúpení tým istým advokátom, sú potom obsahovo podobné, nie sú v nich žiadne nové skutočnosti a nespĺňajú požiadavku účelnosti. Dochádza k zneužívaniu inštitútu ochrany spotrebiteľa a právnej úpravy trov konania a v danom prípade je preto namieste aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.. Navrhovateľ preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu navrhovateľa vyhovie, prípadne ho zruší a vec vráti na ďalšie konanie.

K odvolaniu navrhovateľa sa zhodne vyjadrili odporca a vedľajší účastník na jeho strane. Uviedli, že dogmatická teória absolútneho obchodu, na ktorú poukazuje navrhovateľ, je prekonaná a niet pochýb o tom, že na zmluvný vzťah vzniknutý medzi účastníkmi konania je potrebné aplikovať Občiansky zákonník a právne predpisy spotrebiteľského práva. V tejto súvislosti poukázal aj na viaceré súdne rozhodnutia novelizáciu Občianskeho zákonníka účinnú od 13.6.2014, ktorá výslovne stanovila, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Teória absolútneho obchodu pri posudzovaní úverových vzťahov, tak musí ustúpiť špeciálnej záväznej spotrebiteľskej právnej úprave, ktorá má svoj základ v Smernici rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Použitie Obchodného zákonníka, aj ako podpornej právnej úpravy, pri spotrebiteľských veciach je jednoznačne pre spotrebiteľa znevýhodňujúce, a naopak dodávateľa dostáva do ešte výhodnejšieho postavenia. Okrem toho vyjadrili odporca a vedľajší účastník na jeho strane pochybnosť o tom, či daná úverová zmluva ako aj väčšina zmlúv o spotrebiteľských úveroch sú skutočne zmluvami o úvere v zmysle Obchodného zákonníka, keď takáto zmluva by mala byť zmluvou konsenzuálnou a považuje sa za uzatvorenú už momentom, kedy dal veriteľ dlžníkovi na jeho žiadosť prísľub poskytnutia úverových prostriedkov. Typické spotrebiteľské úvery sú však skôr reálnymi kontraktami, kedy veriteľ priamo na základe písomnej zmluvy hneď poskytuje dlžníkovi finančné prostriedky. Bolo by preto chybou zotrvať paušálne na aplikácii Obchodného zákonníka pri takýchto zmluvách o spotrebiteľských úveroch. Pokiaľ ide o dohodu o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach, na ktorú poukazuje navrhovateľ, navrhovateľ bol pri jej uzatváraní bezpochyby v postavení dodávateľa a preto musí byť takáto dohoda ako spotrebiteľská zmluva podrobená náležitej kontrole a musia byť naň aplikované spotrebiteľské predpisy. Predmetná dohoda je formulár, ktorý vopred pripravil navrhovateľ ako dodávateľ a odporca ako spotrebiteľ nemal možnosť žiadny spôsobom ovplyvniť jeho obsah. Dohoda pritom predstavuje neprijateľné podmienky, a to predĺženie premlčacej doby formou uznania dlhu a rozhodcovskú doložku. Ich právny význam pritom zostáva pre väčšinu spotrebiteľov neznámym. Okrem toho navrhovateľ vo formulárovej dohode necháva uznať dlžným spotrebiteľom pohľadávky v rozsahu takej sumy, na ktorú nemá v celom rozsahu platný právny titul, teda suma je vyššia ako skutočná pohľadávka navrhovateľa. To je ďalším dôvodom neplatnosti dohody. Podľa nich sa navrhovateľ v predmetnej veci nemôže dovolávať platnosti predloženej dohody o uznaní záväzku ani s poukazom na princíp „neznalosť zákona neospravedlňuje“. Kým rešpektovanie tohto princípu zo strany dodávateľa treba v čo najvyššej miere vyžadovať, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa prichádza do úvahy len výnimočne. Neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť nemôže byť spotrebiteľovi na

ujmu. Čo sa týka rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania, aj toto považujú odporca a vedľajší účastník za správne. Vedľajší účastník je síce občianskym združením založeným na ochranu spotrebiteľa, ale bez kvalifikovaného právnického vzdelania nie je možné zabezpečiť kvalifikovanú intervenciu v súdnych konaniach. Zásada účinnej súdnej ochrany zahŕňa aj možnosť právnickej osoby dať sa zastúpiť v súdnom konaní advokátom. To zodpovedá aj princípu rovnosti zbraní. Ak by vedľajšiemu účastníkovi toto právo bolo odmietnuté a nebola by mu za trovy takto vynaložené priznaná náhrada, znamenalo by to nemožnosť reálnej ochrany spotrebiteľov týmto združením. Odporca a vedľajší účastník na jeho strane preto zhodne navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil a im priznal náhradu trov konania za právne zastúpenie.

Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľom vo veci samej vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Z tohto dôvodu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a k odvolacím námietkam navrhovateľa dodáva nasledovné:

V prejednávanej veci jednoznačne vyplýva zo spisu, že odporca bol dlžníkom veriteľa GE Money, a.s., IČO 17 324 220 a to na základe zmluvy o úvere č. 1003726485 zo dňa 28.05.2008, ktorou sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver v sume 95.000,- Sk (3153,42 eur) a dlžník sa ho zaviazal splatiť v 72 splátkach v sume 2048,- Sk (67,98 eur) mesačne, splatných vždy k 28. dňu v mesiaci so splatnosťou prvej splátky dňa 28.06.2008. Podľa platobnej histórie predčasná splatnosť úveru nastala dňa 08.04.2009. Podľa oznámenia o postúpení pohľadávky zo dňa 23.09.2009 veriteľ GE Money, a.s. postúpil svoju pohľadávku voči odporcovi z predmetnej zmluvy o úvere na navrhovateľa.

Ďalej z obsahu spisu vyplynulo, že medzi účastníkmi bola dňa 25.01.2010 uzavretá Dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktorou odporca uznal čo do právneho dôvodu a výšky záväzok voči navrhovateľovi, ktorý vznikol na základe zmluvy o úvere č. 1003726485 zo dňa 28.05.2008. V bode 3. Dohody vyhlásil, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch a v bode 4. si účastníci dojednali rozhodcovskú doložku.

Odvolací súd v prvom rade uvádza, že súd prvého stupňa na otázku premlčania uplatneného práva navrhovateľa správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní. Je nepochybné, že v danej veci, kedy sa navrhovateľ domáha zaplatenia dlhu odporcu z úverového vzťahu vzniknutého zmluvou o úvere, sa jedná o tzv. absolútny obchod v zmysle § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka. Na druhej strane je však záväzkový vzťah medzi účastníkmi vzťahom spotrebiteľským, keď bol založený spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou medzi právnym predchodcom navrhovateľa ako dodávateľa pri jeho podnikateľskej činnosti a odporcom ako fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci podnikania, povolania, či svojho zamestnania. Práve na tento charakter záväzkového vzťahu medzi účastníkmi ako vzťahu spotrebiteľského treba brať prednostne zreteľ pri posudzovaní otázky premlčania práv z tohto záväzkového vzťahu a odporcovi ako spotrebiteľovi treba poskytnúť zvýšenú právnu ochranu a to aj tým, že otázka premlčania sa spravuje podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre odporcu ako spotrebiteľa priaznivejšie. Úverový vzťah medzi účastníkmi nie je vzťahom medzi dvomi podnikateľmi ale vzťahom medzi podnikateľom a nepodnikateľom, spotrebiteľom, pričom takéto spotrebiteľské vzťahy sú primárne upravené ustanoveniami Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. V tomto zmysle potom platí, že podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva je dôvodné aplikovať právnu úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo. S účinnosťou zákona č. 150/2004 Z.z. (1.1.2004) došlo k zásadnej zmene spotrebiteľského práva. Nevýhodnejšie zmluvné klauzuly oproti zneniu Občianskeho zákonníka sa dostali do rozporu s novým ustanovením § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka „spotrebiteľovi sa ani inak

nesmie zhoršiť jeho postavenie“. Použitie nevýhodnejšieho podnikateľského práva a nie občianskeho práva na spotrebiteľský právny vzťah vrátane premlčania predstavuje takého zhoršenie postavenia spotrebiteľa. Je preto nevyhnutné a správne na otázku premlčania práv zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Čo sa týka posúdenia navrhovateľom predloženej Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku zo dňa 25.01.2010 a jej vplyvu na premlčanie v konaní uplatňovaných práv navrhovateľa, aj tu sa odvolací súd v plnej miere stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Predložená Dohoda je typickým formulárovým ošetrením vzniknutého stavu, kedy sa na podpis spotrebiteľovi predkladá zdanlivo výhodný formulár o splátkach s podsunutou rozhodcovskou klauzulou. Pri vyhodnocovaní praktiky veriteľa súd prihliada na úroveň priemerného spotrebiteľa (Smernica Rady a EP 2005/29, bod 18 preambuly), kedy hrozí nebezpečenstvo, že takýto spotrebiteľ podpíše dokument sledujúci dosiahnutie splátok. V skutočnosti ide podľa citovanej Smernice o nekalú obchodnú praktiku a nie o odbornú starostlivosť dodávateľa v záujme zvýšenia kvality života ľudí. Aj v danom prípade Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku treba považovať za formulárový dokument, ktorý má zdanlivo pôsobiť ako ústupok navrhovateľa vo forme povolenia splátok dlhu, avšak jeho cieľom je dosiahnutie uznania záväzku a tým predĺženie premlčacej lehoty na uplatnenie nároku, ako aj dosiahnutie súhlasu s rozhodcovskou doložkou. Z jej textu je zrejmé, že ide o formulár, ktorý navrhovateľ používa vo vzťahu k neurčitému počtu dlžníkov. Na základe prípadov z praxe možno konštatovať, že ak dlžník podpisuje takúto dohodu, nerobí to z dôvodu, aby uznal svoj záväzok, ale aby dosiahol splátky svojho dlhu. Uznanie záväzku je cieľ sledovaný predovšetkým veriteľom a nie dlžníkom a keďže ide o predformulované tlačivo, s vytlačeným drobným písmom, ktorého obsah dlžník pri uzatváraní dohody o splátkach nemôže ovplyvniť. Dohoda okrem toho nebola iniciovaná odporcom ako spotrebiteľom, ktorý jej uzavretím ani nič nezískal, ale naopak zhoršil svoje postavenie.

Aj keď odporca podpísal Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznanie záväzku, v ktorom uviedol, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch, takúto dohodu je potrebné považovať za rozpornú s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa pre účely spotrebiteľských záväzkových vzťahov rozumie aj konanie dodávateľa, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky, uznávanej pri predaji výrobku alebo poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe a výraznú nerovnosť zmluvných strán, ako aj porušovanie zmluvnej slobody. Takéto podmienky konanie navrhovateľa, ktorý pripravil a nechal odporcovi podpísať Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku zo dňa 25.01.2010 z vyššie uvedených dôvodov splňuje. Predmetná dohoda je preto pre rozpor s dobrými mravmi neplatná a na plynutie premlčania práv navrhovateľa preto nemá nijaký vplyv. Súd prvého stupňa túto skutočnosť správne vyhodnotil a následne aj správne uzavrel, že námietka premlčania vznesená odporcom a vedľajším účastníkom na jeho strane je dôvodná a v konaní uplatnené právo tak nemožno navrhovateľovi priznať.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým súd návrh navrhovateľa zamietol podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Krajský súd ako súd odvolací ďalej vec preskúmal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. aj vo výrokoch o náhrade trov konania, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné vo výroku o náhrade trov konania odporcu podľa § 220 O.s.p. zmeniť a vo výroku o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka na strane odporcu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnému odporcovi i vedľajšiemu účastníkovi na jeho strane priznal proti navrhovateľovi právo na náhradu trov konania za trovy právneho zastúpenia. Toto rozhodnutie súdu prvého stupňa správne vychádzalo zo záveru o plnom úspechu odporcu a vedľajšieho účastníka na jeho strane ale nijako nezohľadnilo účelnosť trov konania, ktorí títo v konaní na svoje právne zastúpenie vynaložili a ktorú účelnosť namieta v odvolaní navrhovateľ.

V prípade vedľajšieho účastníka súd prvého stupňa opodstatnene považoval trovy vedľajšieho účastníka na právne zastúpenie za účelne vynaložené na bránenie práva. Ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. umožňuje, aby ako vedľajší účastník sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastnila občianskeho súdneho konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. S účinnosťou od 15. októbra 2008 zákon zaviedol druhú skupinu subjektov, ktoré môžu vystupovať ako vedľajší účastníci v konaní. K tejto tzv. druhej skupine subjektov vedľajšieho účastenstva, na rozdiel od prvej skupiny vedľajšieho účastníctva, v ktorej musí ísť o hmotnoprávny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku konania, sa hmotnoprávny záujem na výsledku konania neskúma. Legitimáciu na vstup vedľajšieho účastníka do konania dáva samotný zákon, keď ako vedľajší účastník vystupuje právnická osoba. Sú to aj prípady sporov o ochrane spotrebiteľa, keď na strane spotrebiteľa môže vystupovať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana spotrebiteľských práv podľa zákona č. 505/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Do konania môže v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p. vstúpiť buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov, urobenú prostredníctvom súdu. Podľa odseku 4 citovaného zákonného ustanovenia má vedľajší účastník v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, avšak koná iba sám za seba. Vychádzajúc z výkladu Ústavy Slovenskej republiky a zákona o ochrane spotrebiteľov o tom, že súčasťou ochrany spotrebiteľa v konaní pred súdom je aj účasť vedľajšieho účastníka opodstatňuje záver, že združenie spotrebiteľov, keď uplatní základné právo na súdnu ochranu, má zásadne právo aj na náhradu trov konania, ktoré súvisia s právnou pomocou poskytovanou advokátom. Takáto náhrada by mohla byť nepriznaná len v prípade, ak niektoré úkony právnej pomoci spočívajúcej v zastúpení advokátom, boli zbytočné, resp. neúčelné, ale táto náhrada nemôže byť nepriznaná len na základe toho, že združenie spotrebiteľov sa dalo v konaní pred súdom zastúpiť advokátom. Súd prvého stupňa preto v danej veci správne uzavrel, že vo veci samej neúspešný navrhovateľ je povinný uhradiť v zmysle ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. vedľajšiemu účastníkovi na strane úspešného odporcu náhradu trov konania, pričom sumu týchto trov aj správne podľa vyhlášky č. 655/2004 Z.z. vyčíslil.

Vo vzťahu k odporcovi však už odvolací súd otázku účelnosti ním vynaložených trov konania posudzuje inak ako súd prvého stupňa. Vedľajší účastník vstúpil do konania podaním doručeným súdu dňa 27.11.2012 a od počiatku bol zastúpený právnym zástupcom JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom. Následne po vstupe podal vedľajší účastník dňa 28.02.2014 vo veci samej písomné vyjadrenie. Po týchto úkonoch si odporca dňa 15.05.2014 zvolil právneho zástupcu JUDr. Andreja Cifru, advokáta, ktorý sa po prevzatí zastúpenia zúčastnil pojednávania na súde prvého stupňa dňa 16.05.2014. Na pojednávaní bol prítomný tiež ako právny zástupca vedľajšieho účastníka a všetky jeho vyjadrenia boli protokolované ako vyjadrenia právneho zástupcu odporcu a súčasne právneho zástupcu vedľajšieho účastníka. Z uvedeného je zrejmé, že za situácie, kedy už na strane odporcu vystupovalo na ochranu práv odporcu ako spotrebiteľa spotrebiteľské združenie zastúpené advokátom, teda za situácie, kedy mal odporca právnu pomoc advokáta už zabezpečenú prostredníctvom vedľajšieho účastníka vystupujúceho v konaní na jeho podporu, si odporca sám zvolil rovnakého právneho zástupcu, advokáta, ktorého následné úkony právnej pomoci boli rovnaké pre odporcu ako aj vedľajšieho účastníka na jeho strane. Trovy, ktoré pri takomto právnom zastúpení vznikli odporcovi preto odvolací súd nemôže považovať za účelne vynaložené. V konaní, kde na strane účastníka vystupuje ako vedľajší účastník združenie na ochranu spotrebiteľa a účastník i združenie využívajú platenú právnu pomoc rovnakého advokáta s identickým obsahom, sú účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia len na strane toho, komu bola právna pomoc v konaní poskytnutá skôr.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka na strane odporcu podľa § 219 ods. 1 O.s.p ako vecne správny potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania odporcu podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní bol úspešný odporca, ktorý tak má spolu s vedľajším účastníkom na jeho strane právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odporca i vedľajší účastník si uplatnili právo na náhradu trov odvolacieho konania a požadovali obaja zhodne k náhrade trov právneho zastúpenia za spoločný úkon - písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa. Z dôvodov, ktoré už odvolací súd vyššie uviedol, trovy vynaložené odporcom na jeho právne zastúpenie v odvolacom konaní sa javia súdu ako neúčelné

a preto odvolací súd odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Na druhej strane odvolací súd priznal vedľajšiemu účastníkovi proti navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania za právne zastúpenie vedľajšieho účastníka v odvolacom konaní, ktoré trovy sa odvolaciemu súdu javia ako účelne vynaložené. Trovy odvolacieho konania vedľajšieho účastníka 202,86 eur spočívajú v tarifnej odmene za písomné vyjadrenie k odvolaniu navrhovateľa v sume 161,01 eur + režijný paušál 8,04 eur + 33,81 eur ako 20 % DPH zo súčtu tarifnej odmeny a režijného paušálu. Výška základnej sadzby tarifnej odmeny za úkon advokáta vedľajšieho účastníka bola vypočítaná podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z.. Výška režijného paušálu bola určená podľa § 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky ako jedna stotina výpočtového základu pre rok 2014, v ktorom bol úkon právnej pomoci vykonaný. Daň z pridanej hodnoty patrí právnomu zástupcovi vedľajšieho účastníka podľa § 18 ods. 3 uvedenej vyhlášky. Povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi vyčíslenú náhradu trov odvolacieho konania uložil odvolací súd navrhovateľovi k rukám právneho zástupcu vedľajšieho účastníka podľa § 149 ods. 1 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.